

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ

НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы,
Мәңгілік Ел даңғылы, 64, тел.: + 7 (7172) 77-55-77,
E-mail: hq@nationalbank.kz

010000, город Астана,
проспект Мәңгілік Ел, 64, тел.: + 7 (7172) 77-55-77,
E-mail: hq@nationalbank.kz

№ _____

Қазақстан Республикасы
Құрылтайының депутаттарына

08.10.2026 жылғы № ДС-66-ға

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – Ұлттық Банк) Қазақстан Республикасы Құрылтайының «Ауыл» партиясы», «Respublica» және «Әділет» фракциялары депутаттарының кредиттік шарттарда осы рәсімді автоматтандыра отырып, борышкердің өмірі үшін ең төменгі соманы сақтау жөніндегі банктің міндеттемелерін бекіту жөніндегі ұсыныстарын қарап, мынаны хабарлайды.

Қазақстан Республикасының заңнамасында жеке тұлғаның банктік шотынан ақшаны **есептен шығарудың** мынадай **құралдары** көзделген:

1. банктік қарыз шартында көрсетілген клиенттің келісімімен банктердің банктік қарыз шарты бойынша кредиттік берешегін өндіріп алу кезіндегі төлем талабы;

2. соттардың немесе салық органдарының шешімдері негізінде атқарушылық іс жүргізу органдарының инкассолық өкімі.

«Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» және «Төлемдер және төлем жүйелері туралы» (бұдан әрі – Төлемдер туралы заң) **Қазақстан Республикасының заңдарында** төлем талабы негізінде банктік қарыздар бойынша мерзімі өткен берешекті өндіріп алуға қатысты **банктердің** өндіріп алу кезінде шотта бар немесе заңды тұлғалардан, дара кәсіпкерлерден оған түсетін ақша сомасының 50 пайызынан аспайтын мөлшерін сақтау, сондай-ақ клиенттің шотында **екі күнкөріс минимумы мөлшеріндегі соманы ай сайын сақтау** бойынша (2026 жылы 101 702 теңгені құрайды) **міндеті көзделген**.

Бұл норма борышкер-клиенттің күнделікті өмірін қамтамасыз ету үшін көзделген, осылайша клиенттің өмірі үшін қажетті ең төменгі соманы қамтамасыз ету жөніндегі талапты **банктер төлем талабы негізінде мерзімі өткен берешекті өндіріп алу кезінде сақтайды**.

Банктердің атқарушылық іс жүргізу органдарының инкассолық өкімдерін орындауына қатысты мынаны хабарлаймыз. Қазақстан Республикасының заңнамасында жалақыдан немесе зейнетақыдан **ұстап қалу**

кезінде қызметкерге жалақы не зейнетақы төлеуге тиесілі соманың елу пайызынан аспайтын соманы ұстап қалу жөніндегі талап көзделген.

«Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Атқарушылық іс жүргізу туралы заң) 95-бабына сәйкес бір немесе бірнеше, оның ішінде басқа сот орындаушыларының іс жүргізуіндегі атқарушылық құжат бойынша борышкердің жалақысына немесе өзге де кіріс түрлеріне өндіріп алу қолданылған кезде борышкер **жалақысының немесе өзге де кірісінің кемінде елу пайызы сақталуға тиіс.**

Бұл ретте, алименттерді өндіріп алу және мертіккеннен немесе денсаулығы өзгеше зақымданғаннан, сондай-ақ асыраушының қайтыс болуынан келтірілген зиянды өтеу жағдайларын қоспағанда, борышкерде сақталатын сома ең төмен күнкөріс деңгейінің мөлшерінен кем болмауға тиіс.

Осылайша борышкердің банктік шотында төленетін зейнетақы, жалақы сомасының 50 пайызынан аспайтын соманы ұстап қалу бөлігіндегі талаптар **сот орындаушыларының әрекеттеріне жатады.**

Қолданыстағы заңнамада **сот орындаушыларының инкассолық өкімдерін орындау кезінде борышкердің банктік шотында ең төменгі күнкөріс деңгейінің сомасын сақтау мүмкіндігі** көзделмеген. Банк шоттағы ақша қалдығы есебінен және (немесе) түсімдер есебінен инкассолық өкімде көрсетілген сомада **сот орындаушысының инкассолық өкімін орындауға міндетті.**

Сонымен қатар іс жүзінде **сот орындаушылары бірден борышкердің барлық банктердегі барлық банктік шоттарына** қарыздың толық сомасына **тыйым салатын** жағдайлар туындауы мүмкін, соның салдарынан нақты қарыздан бірнеше есе көп қаражат бұғатталады.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, Сіздер көтерген мәселелер сот орындаушыларының іс-әрекеттері шеңберінде кешенді пысықтауды және қарауды талап етеді деп санаймыз.

Ағымдағы жағдайды заңнама деңгейінде реттеу үшін *(Атқарушылық іс жүргізу туралы заң және Төлемдер туралы заң):*

1. борышкердің банктік шотында ең төменгі күнкөріс деңгейінің қажетті сомасын сақтауды ескере отырып, сот орындаушыларының инкассолық өкімдерін орындау тәртібін бекіту;

2. Атқарушылық іс жүргізу туралы заңда банкте борышкердің бірнеше шоттары болған кезде және банктің олардың біреуінде тыйым салынған соманың орындалуын қамтамасыз еткен кездегі тыйым салу тәртібін бекітіп, сондай-ақ банктерге тыйым салу туралы қаулыларды басқа шоттардан сот орындаушыларына қайтару құқығын беру қажет.

Ұлттық Банк Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің атына тиісті ұсыныстар жолдады және мүдделі мемлекеттік органдармен қажетті түзетулерді пысықтауға дайын.

Төрағаның м. а.

Д. Вагапов

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ БАНКІ»

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

Z05T8F6, Астана қаласы,
«Есіл» ауданы, Мәңгілік Ел даңғылы, 57А ғимараты
тел.: +7 717 2775577, факс: +7 717 2554577
E-mail: hq@nationalbank.kz

РЕСПУБЛИКАНСКОЕ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

«НАЦИОНАЛЬНЫЙ БАНК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»

Z05T8F6, город Астана,
район «Есиль», проспект Мәңгілік Ел, здание 57А
тел.: +7 717 2775577, факс: +7 717 2554577
E-mail: hq@nationalbank.kz

№ _____

Депутатам Курултая
Республики Казахстан

На № ДС-66 от 08.10.2026 года

Национальный Банк Республики Казахстан (далее – Национальный Банк), рассмотрев предложения депутатов Курултая Республики Казахстан фракций «Партия «Ауыл», «Respublica» и «Әділет» по закреплению в кредитных договорах обязательства банка по сохранению минимальной суммы для жизни должника с автоматизацией данной процедуры, сообщает следующее.

Законодательством Республики Казахстан предусмотрены следующие **инструменты списания** денег с банковского счета физического лица:

1. платежное требование при взыскании банками кредитной задолженности по договору банковского займа с согласия клиента, указанного в договоре банковского займа;

2. инкассовое распоряжение органов исполнительного производства на основании решений судов или налоговых органов.

В отношении взыскания банками просроченной задолженности по банковским займам на основании платежного требования **Законами Республики Казахстан «О банках и банковской деятельности» и «О платежах и платежных системах»** (далее – Закон о платежах) **предусмотрена обязанность банка** по соблюдению размера взысканий **не более 50 процентов** от имеющейся или поступающей от юридических лиц, индивидуальных предпринимателей на банковский счет суммы денег, а также по **ежемесячному сохранению** на счете клиента **суммы в размере двух прожиточных минимумов** (на 2026 год составляет 101 702 тг.).

Данная норма предусмотрена для обеспечения жизнедеятельности должника-клиента, таким образом, требование по обеспечению необходимой минимальной суммы для жизни клиента **соблюдается банками при взыскании просроченной задолженности на основании платежного требования.**

В отношении исполнения банками инкассовых распоряжений органов исполнительного производства сообщаем следующее. Законодательством

Республики Казахстан **при удержаниях** из заработной платы или пенсии предусмотрено требование по удержанию не более пятидесяти процентов, **причитающейся к выплате** работнику заработной платы либо пенсии.

Согласно статье 95 Закона Республики Казахстан «Об исполнительном производстве и статусе судебных исполнителей» (далее – Закон об исполнительном производстве) при обращении взыскания на заработную плату или иные виды дохода должника по одному или нескольким исполнительным документам, в том числе находящимся в производстве других судебных исполнителей, за должником **должно быть сохранено не менее пятидесяти процентов заработной платы или иного дохода.**

При этом сохраняемая сумма за должником должна быть не менее размера прожиточного минимума, за исключением случаев взыскания алиментов и возмещения вреда, причиненного увечьем или иным повреждением здоровья, а также смертью кормильца.

Таким образом, требования в части удержания не более 50 процентов от причитающейся к выплате суммы пенсии, заработной платы на банковский счет должника **относятся к действиям судебных исполнителей.**

Действующим законодательством не предусмотрена возможность **по сохранению на банковском счете должника суммы прожиточного минимума при исполнении инкассовых распоряжений судебных исполнителей.** Банк **обязан исполнить инкассовое распоряжение судебного исполнителя** в сумме, указанной в нем, за счет остатка денег на банковском счете и (или) за счет поступлений.

Кроме того, на практике могут возникать ситуации, когда **судебные исполнители накладывают арест сразу на все банковские счета должника во всех банках** на полную сумму долга, из-за чего блокируются средства,кратно превышающие фактическую задолженность.

Учитывая изложенное, считаем, что поднимаемые Вами вопросы требуют комплексной проработки и рассмотрения в рамках действий судебных исполнителей.

Для урегулирования текущей ситуации на законодательном уровне (*Закон об исполнительном производстве и Закон о платежах*) требуется:

1. закрепить порядок исполнения инкассовых распоряжений судебных исполнителей с учетом сохранения на банковском счете должника необходимой суммы прожиточного минимума.

2. упорядочить арест счетов, закрепив в Законе об исполнительном производстве порядок наложения ареста при наличии в банке нескольких счетов должника и обеспечении банком исполнения суммы ареста на одном из них, наделить банки правом возвращать постановления о наложении ареста судебных исполнителей с других счетов.

Национальный Банк направил соответствующие предложения в адрес Министерства юстиции Республики Казахстан и готов проработать необходимые поправки с заинтересованными государственными органами.

И.о Председателя

Д. Вагапов

Исполнитель: Киш Н.В., тел. 8 7172 77 53 53

БҰЙРЫҚТЫҢ ҮЗІНДІ КӨШІРМЕСІ

ВЫПИСКА ИЗ ПРИКАЗА

Астана қаласы
г. Астана

№ 501-і

2026 жылғы 14 қазан

5. 2026 жылғы 15 қазанда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының міндетін атқару Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары Д.В. Вагаповқа жүктелсін.

**Төрағаның
міндетін атқарушы**

Е. Жамаубаев

ҮЗІНДІ КӨШІРМЕ ДҰРЫС.

Адам капиталын дамыту департаменті
адам ресурстары басқармасының бас маманы
Жарылқасым Н.Н.

БҰЙРЫҚТЫҢ ҮЗІНДІ КӨШІРМЕСІ

ВЫПИСКА ИЗ ПРИКАЗА

Астана қаласы
г. Астана

№ 501-к

14 октября 2026 года

5. Исполнение обязанностей Председателя Национального Банка Республики Казахстан 15 октября 2026 года возложить на заместителя Председателя Национального Банка Республики Казахстан Вагапова Д.В.

И.о. Председателя

Е. Жамаубаев

ВЫПИСКА ВЕРНА
главный специалист
управления человеческих ресурсов
Департамента развития человеческого капитала
Жарылқасым Н.Н.

